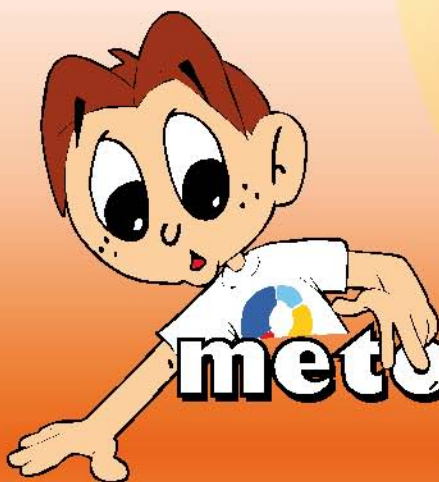

záchranný kruh

metodická příručka

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**atmosférické
poruchy**

požáry II.

**osobní
bezpečí**

**zemětřesení,
sesuvy půdy, laviny**

požáry I.

**mimořádné
události II.**

havárie

**terorismus
a jiné hrozby**

povodně

**mimořádné
události I.**

**příručka
první pomoci**

**běžná
rizika**

• Záchranný kruh	2
• Projekt Chraň svůj svět, chraň svůj život	3
• Žijeme v bezpečném světě?	4
• Způsob začlenění prioritních oblastí ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku do vzdělávacího obsahu	5
- Změny v české škole	5
- Možnosti začlenění obsahu projektu Chraň svůj svět, chraň svůj život do vzdělávání	5
- <i>Změna učebního plánu, formy výuky</i>	6
- <i>Průřezová témata z pohledu projektu Chraň svůj svět, chraň svůj život</i>	6
- Seznam interaktivních výukových kurzů pro 1. a 2. stupeň ZŠ	7
- Anotace kurzů, stručné metodické poznámky k jejich využití v konkrétní výuce	7
- <i>Stručný obsah kurzů určených zejména pro I. stupeň ZŠ</i>	8
- <i>Stručný obsah kurzů určených zejména pro II. stupeň ZŠ</i>	9
- <i>Stručný obsah kurzu První pomoci (Příručka první pomoci)</i>	11
• Vztah obsahu výukových kurzů projektu „Chraň svůj svět, chraň svůj život“ a Rámcového vzdělávacího programu základního vzdělávání	12
- Klíčové kompetence	12
- Průřezová témata:	14
- Vzdělávací oblasti - obecně	15
- Vzdělávací oblasti – 1. i 2. stupeň	16
- <i>Jazyk a jazyková komunikace (1. stupeň)</i>	16
- <i>Informační a komunikační technologie (1. i 2. stupeň)</i>	16
- <i>Člověk a jeho svět (1. stupeň)</i>	17
- <i>Člověk a společnost (2. stupeň)</i>	20
- <i>Člověk a příroda (2. stupeň)</i>	22
- <i>Člověk a zdraví</i>	26
• Seznam partnerů projektu	31
• Seznam použitých zkratek	32
• Seznam použité odborné literatury	33

MINISTERSTVO ŠKOLY
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHO

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

KATASTROFY.com

AV MEDIA

komunikace obrazem

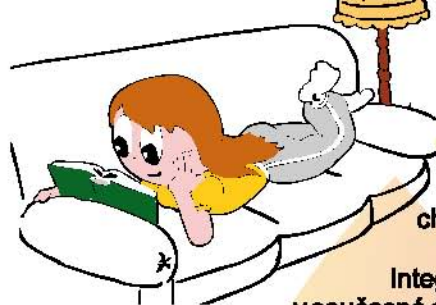
Prevence, příprava a řešení rizik jsou oblastmi, ve kterých se vyskytuje mnoho odborných činností, na jejichž výkonech je závislý rozvoj regionů a udržení dosažené úrovně zdraví, bezpečí, životního prostředí a hospodářského vývoje. Negativní dopady vzniklých rizik jsou proto zřejmé.

I z výše uvedených důvodů vznikl Integrovaný projekt "Záchranný kruh" jako komplexní rozvojový nástroj logicky propojených a vzájemně podmíněných investičních a neinvestičních projektů, jež dohromady vytvářejí významné synergické efekty.

Úspěšné řešení rizik není možné bez zapojení zdrojů, kterými disponují jednotlivé subjekty v regionu působící. Zapojení těchto zdrojů není možné bez stálého rozšiřování vzájemné spolupráce. Jednotlivé klíčové aktivity Integrovaného projektu "Záchranný kruh" realizované ve formě konkrétních projektů rozšiřují spolupráci mezi subjekty při ochraně zdraví, životů, životního prostředí a majetku a jsou přínosem nejen pro fungování hospodářství celého regionu, ale především přínosem pro ochranu obyvatelstva. Integrovaný projekt "Záchranný kruh" přispívá k zajištění udržitelného rozvoje v Karlovarském kraji a v mnoha směrech přispívá celostátně a mezinárodně.

Nositelem Integrovaného projektu „Záchranný kruh“ je Asociace „Záchranný kruh“, subjekt, sdružující na základě partnerských dohod zejména tyto organizace:

- Karlovarský kraj, Město Karlovy Vary
- Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje
- Územní zdravotnická záchranná služba Karlovarského kraje
- Policie ČR
- Horská služba ČR – oblast Krušné hory
- Česká školní inspekce, Karlovarský inspektorát
- Krajské vojenské velitelství Karlovy Vary
- Modrá hvězda života – ZVS, potápěči Karlovy Vary
- Vodní záchranná služba a další

Dne 1. ledna 2009 byl zahájen projekt "Chraň svůj svět, chraň svůj život". Tento projekt je dalším samostatným, ale systémovým projektem v rámci dlouhodobého integrovaného projektu "Záchranný kruh", realizovaným v současné době Asociací "Záchranný kruh" a partnery.

Hlavní aktivity projektu:

- **Tvorba interaktivních multimediálních výukových modulů, testů, metodik a e-learningového datového prostředí**
- **Vzdělávání pracovníků a vedoucích pracovníků škol, vzdělávání žáků**
- **Publicita, tisky, konference**

Projekt „Chraň svůj svět, chraň svůj život“ navazuje na projekt "Regionální bezpečnostní portál: platforma integrovaného projektu "Záchranný kruh" a je zaměřen na aktivity ve vztahu ke školám a školským zařízením, dětem a mládeži. Hlavním cílem projektu je systémová podpora a pomoc školám a školským zařízením při výuce a výchově problematiky ochrany života, zdraví, životního prostředí a majetku (průřezových témat).

Projekt je zaměřen na zavádění nových vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností, včetně tvorby modulových výukových programů, s důrazem na mezipředmětové vazby, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí žáků a pedagogů.

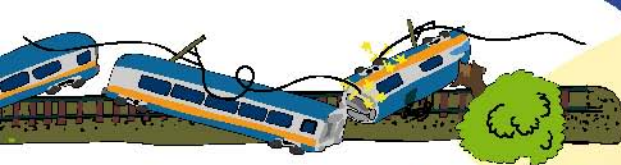
Projekt je zaměřen na vzdělávání v oblasti ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku a udržitelného rozvoje jako takového, a na spolupráci mezi školami, školskými zařízeními, Asociací "Záchranný kruh" a dalšími subjekty regionu, zejména v uvedených oblastech.

Projekt je realizován za podpory
Evropské unie – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hlavním posláním současné školy je připravit děti a mládež co nejlépe do života, nasměrovat správně jejich postoje, naučit je rozpoznávat skutečné priority a hodnoty života a v souladu s nimi je naučit i v životě správně jednat. Všestranný rozvoj a pokrok s sebou nesou ohromné množství nových informací, dat, údajů, a s tím i nové oblasti vzdělávání. To se odráží v nárocích na učitele, a to nejen v oblasti jejich vlastního sebevzdělávání, ale i v oblasti nutnosti přehodnocování obsahu a forem vzdělávání žáků.

Základní potřeby však zůstávají pro všechny z nás stejné. Kvalitní život vždy byl, je a bude založen na zdraví, bezpečí a pozitivních mezilidských vztazích. I rámcové vzdělávací programy pro jednotlivé typy vzdělávání tyto základní potřeby do svého obsahu zahrnují.

Prioritní oblasti ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku prolínají ve všech rovinách vzdělávání v rámci RVP a odrážejí se i v očekávaných výstupech a klíčových kompetencích žáků i jejich učitelů.

Je tedy úkolem pedagogů se v těchto prioritních oblastech neustále vzdělávat a tuto problematiku do vzdělávání žáků začleňovat. Ze strany státu je pak třeba vytvořit pro pedagogy takové podmínky, aby jejich profesní rozvoj i vzdělávání žáků byly kvalitní, systematické a dosáhly potřebné teoretické i praktické úrovně. Potřebu vzdělávání v prioritních oblastech je třeba nejen správně pochopit, ale i do průběhu vzdělávání správně začlenit.

Velkou oporou v tom mohou učitelům být i záchranáři se svými znalostmi, zkušenostmi a dovednostmi. Kvalitní a systematická spolupráce záchranářů a pedagogů a podpora krajských, městských i obecních úřadů, ČŠI, MŠMT a ostatních partnerů jsou důležitým předpokladem pro zvýšení kvality vzdělávání v prioritních oblastech, pro zdraví a bezpečí našich dětí a pro kvalitní mezilidské vztahy ve společnosti.

Způsob začlenění prioritních oblastí ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku do vzdělávacího obsahu

Změny v české škole

Na konci prvního desetiletí 21. století se česká škola nachází ve fázi systémové změny; má za sebou více

méně úspěšnou veřejnou debatu o vzdělávání, vytvoření Národního programu rozvoje vzdělávání (*Bílá kniha*); přijaty a uplatňovány jsou klíčové zákony v oblasti školství – školský zákon a zákon o pedagogických pracovnících.

Školský zákon dává škole příležitost k její vnitřní proměně; škola má vyšší míru autonomie než v minulosti a především může konkrétně stanovit cíle a obsah vzdělávání, vytvořit vlastní pravidla soužití i pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Změnou funkce školy, obsahu vzdělávání a vzdělávacího prostředí se škola stává „rovnoprávným společenstvím učících se partnerů“ (*Bílá kniha*).

Vzdělávání ve škole se uskutečňuje podle školního vzdělávacího programu (§ 3 školského zákona). Tento zásadní dokument škola vytváří v souladu s rámcovým vzdělávacím programem (§ 5 odst. 1 školského zákona) a cíli a zásadami vzdělávání školským zákonem stanovenými.

ŠVP není a ani nemůže být statickým dokumentem bez možnosti změny, s novými vnitřními i vnějšími podněty ho školy aktualizují a inovují.

Významnou příležitostí pro kvalitní naplňování obsahu vzdělání je projekt „Chraň svůj svět, chraň svůj život“. V přímém vztahu k problematice projektu jsou obecné cíle vzdělávání, stanovené školským zákonem (§ 2 odst. 2) písm. g), konkrétní cíle, usilující o získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnost a ochranu zdraví účastníků vzdělávání.

Možnosti začlenění obsahu projektu

Chraň svůj svět, chraň svůj život do vzdělávání

Při začlenění prioritních oblastí ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku může škola volit různé postupy podle svých personálních podmínek, prostorových a materiálních možností. Uvádíme pouze některé z nich, praxe jistě přinese další formy a metody inovace obsahu vzdělávání v této oblasti. Podotýkáme, že RVP nepředepisuje škole formy a metody, jakými má být učivo žákům předáno.

Změna učebního plánu, formy výuky

Škola může vytvořit pro žáky (např. *druhého stupně*) **volitelné předměty** přímo zaměřené na problematiku projektu. Pak je nutné zpracovat jejich obsah, očekávané výstupy a učivo (tzv. *osnovy*) v souladu s RVP. Dále je třeba doplnit jasné a srozumitelné vysvětlující poznámky k učebnímu plánu, určit hodinovou dotaci předmětu (*týdenní i za dobu studia ve škole*), zajistit materiální i personální podmínky.

Je možné vytvořit i **nepovinné předměty a zájmové útvary**, zde však vzniká nevýhoda, že téma neosloví všechny žáky.

Optimálním řešením se nám zdá být **začlenění prioritních oblastí přímo do učiva** stávajících vyučovacích předmětů, vzdělávacích oborů a oblastí, a to v různých formách:

Výuka v povinných a volitelných předmětech

Jednotlivé kurzy projektu učitel použije přímo při klasické výuce. Možný způsob rozdělení obsahu prioritních oblastí s naznačením věkové kategorie žáků a „přřazení“ výukových kurzů ke vzdělávacím oblastem a oborům uvádí přehled v části Vztah obsahu výukových kurzů na téma Ochrana zdraví, životů, životního prostředí a majetku a Rámcového vzdělávacího programu základního vzdělávání.

Projektová výuka

Může se jednat o projektové dny, projektové týdny, celoroční projekty se samostatnými žákovskými výstupy, kurzy v rámci jiných akcí školy, samostatné kurzy pro různé skupiny žáků apod.

Průřezová témata z pohledu projektu Chraň svůj svět, chraň svůj život

Některé ŠVP postrádají funkční způsob zařazení průřezových témat do obsahu vzdělávání. Někdy se jedná jen o formální naplnění požadavků RVP, bez bližší představy pedagogického sboru o realizaci záměrů, bez sjednocující vize a filozofie školy.

I zde se nabízejí různé způsoby, jak průřezová témata kvalitně začlenit do vzdělávání – samostatné předměty, projekty, obsah jednotlivých vyučovacích předmětů apod. A i zde je příležitost pro využití výukových kurzů projektu.

Příklad: průřezové téma ***Environmentální výchova*** – např. vytvoření samostatného bloku s půlhodinovou dotací v rámci vyučovacích předmětů např. občanská výchova, přírodopis nebo zeměpis, s využitím výukových kurzů projektu.

Školám, zejména jejich vedení, doporučujeme předem stanovit strategii efektivního začlenění problematiky ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku do ŠVP. To je možné jen při týmové spolupráci všech účastníků vzdělávání – zejména učitelů, koordinátorů ŠVP, ale i žáků – i oni mohou vyjádřit svůj názor na to, co a jak se budou učit.

Podle zvoleného způsobu začlenění výukových kurzů by měl být revidován a vyhodnocen obsah učiva v ŠVP, aby nedocházelo ke zbytečné duplicitě témat v jednotlivých předmětech nebo vzdělávacích oborech.

Seznam interaktivních výukových kurzů určených zejména pro I. a II. stupeň ZŠ

První stupeň

(vhodné i pro předškoláky nebo žáky speciálních škol)

1. Osobní bezpečí (OB)
2. Běžná rizika (BR)
3. Požáry I (P)
4. Mimořádné události I (MU)

Druhý stupeň

(vhodné i pro žáky osmiletých gymnázií nebo středních škol)

1. Mimořádné události II (MU)
2. Požáry II (P)
3. Povodně (POV)
4. Atmosférické poruchy (AP)
5. Zemětřesení, sesuvy půdy, laviny (Z)
6. Havárie (H)
7. Terorismus a jiné hrozby (T)

Anotace kurzů, stručné metodické poznámky k jejich využití v konkrétní výuce

Kurzy vycházejí z obsahu základního vzdělání a vymezují minimální rozsah vzdělávání žáků i učitelů v prioritních oblastech ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku.

Sjednocují podstatné části dosud oddělených témat a okruhů (primární prevence, drogová problematika, prevence kriminality, sociálně patologické jevy, šikana, prevence běžných rizik v životě, osobní bezpečí, poskytování první pomoci, ochrana člověka za mimořádných událostí, environmentální výchova, dopravní výchova, apod.).

Kurzy jsou multimediální, obsahují řadu interaktivních animací, které jsou profesionálně ozvučeny a namluveny. K některým z nich jsou vytvořeny pracovní listy, které lze vytisknout. Jednotlivá témata budou postupně sjednocena systémem testovacích otázek, které si může každý sám zvolit podle stupně náročnosti, věkové kategorie a dalších podmínek. Kurzy tak mohou být i nástrojem pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

Stručný obsah kurzů určených zejména pro I. stupeň:

1) Běžná rizika

Příčiny neštěstí, prevence běžných rizik – DOMA (popáleniny, opařeniny, otravy, pořezání, poranění, pády z výšky, dušení), VENKU – JARO (jarní tání, jízda na kole, bruslení a skateboardu, zvlřata, nebezpečné předměty), LÉTO (koupání, bouřky, ostatní rizika), PODZIM (dopravní výchova, podzim a příroda), ZIMA (zimní sporty, bruslení, pobyt na horách, Vánoce a Silvestr).

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: PRV, TV; OSV, EV
Věková kategorie: 1., 2. r. (základy již od MŠ)

2) Osobní bezpečí

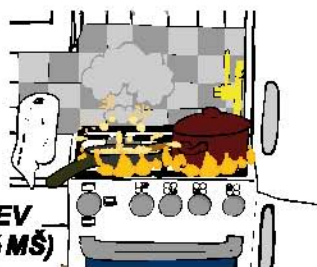
DOMA (neznámý člověk – telefon, internet, zvonek, klíče, výtah, zbraně, alkohol), Domácí násilí, Odchod z domova, VENKU (cizí lidé, správná cesta, za tmy), Šikana, Drogy, Hazardní hry, Trestná činnost.

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: PRV, VL; OSV, VDO, MKV
Věková kategorie: 1. – 5. r. (základy již od MŠ)

3) Požáry I

Oheň, příčiny vzniku požáru, lesní požáry, největší rizika požáru, jak se chovat při požáru, kdy je možné požár uhasit, evakuace při požáru, jak přivolat pomoc, jak ohlásit požár, prevence vzniku požáru (doma, venku).

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: VL, PR, P; OSV, EV
Věková kategorie: 4., 5. r. (základy již od 1. ročníku, případně MŠ)

4) Mimořádné události I

Varování před nebezpečím, sirény, Evakuace, Evakuační zavazadlo, Tísňová volání, Mimořádné události (Povodně, Vichřice, Požáry, Laviny, Únik nebezpečných látek).

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: VL, PR, PC; OSV, VDO, EV
Věková kategorie: 3. – 5. r.
(základy již od 1. ročníku, případně MŠ)

Stručný obsah kurzů určených zejména pro II. stupeň:

1) Mimořádné události II

Integrovaný záchranný systém (IZS – základní a ostatní složky), Krizové řízení, Mimořádná událost, krizová situace a krizový stav, Ochrana obyvatelstva

(Varování, Varovný signál – Všeobecná výstraha, Ostatní signály, Evakuace, Ukrytí, Nouzové přežití),

Jak se chovat v případě mimořádných událostí?,

Obecné zásady chování při vzniku mimořádných událostí, Kde můžeme získat potřebné informace?,

Tísňové volání – Kam a jak volat o pomoc?, Evakuační zavazadlo, Důležité dokumenty, Zásady pro opuštění bytu, Individuální ochrana – Prostředky improvizované ochrany.

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: OV, RV, TV, PČ; OSV, EGS, VDO, EV

Věková kategorie: 6., 7. r. (opakování na střední škole)

2) Požáry II

Základní pojmy, Ohňový trojúhelník, Hořlavost

látek, Charakteristiky hořlavých látek, Výbušnost,

Příčiny vzniku požárů, Největší rizika požárů, Jak

postupovat v případě požáru, Hasicí přístroj, Evakuace

z veřejných budov při požáru, Lesní požáry, Požáry

v domácnosti, Požáry automobilů, Prevence požárů.

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: PŘ, Z, FY, CH, OV, RV; EV, OSV

Věková kategorie: 8., 9. r. (opakování na střední škole)

3) Zápaly a povodně

Typy povodní (Přirozené povodně, Zvláštní povodně,

Přítalové deště a povodně, Nebezpečí přítalových

povodní, Co nám řekne příroda?, Předběžná opatření),

Nejčastější příčiny a důsledky povodní, Varování a evakuace,

Stupně povodňové aktivity (Stav bdělosti, Stav pohotovosti,

Stav ohrožení), Hrozba vzniku zvláštní povodně, Evakuace,

Povodeň již nastala, Jak se chovat po povodni?, Jak se na

povodeň připravit?, Zásady pro opuštění bytu, Evakuační zavazadlo.

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata:

PŘ, Z, FY, OV, RV; OSV, VDO, EV

Věková kategorie: 7. – 9. r. (opakování na střední škole)

4) Havárie

Všeobecné příčiny havárií, Dopady havárií, Základní typy havárií, Havárie s únikem nebezpečných látek, Ostatní havárie, Základní druhy nebezpečných látek, Chemické látky, Co dělat při úniku nebezpečné chemické látky?, Ropné látky, Radioaktivní látky, Co dělat při úniku radioaktivních látek? Biologické látky, nejčastější příznaky úniku nebezpečných látek.

Klasifikace a označování nebezpečných látek, R-věty a S-věty, Varovné tabulky a značky. Varování a činnosti po něm,

Individuální ochrana, Dekontaminace, Havárie v dopravě, Výbuch plynu, Nejčastější příčiny výbuchů a otrav, Co dělat v případě úniku plynu?

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: CH, FY, PŘ, OV, RV; EV, VDO, OSV

Věková kategorie: 8., 9. r. (opakování na střední škole)

5) Atmosférické poruchy

Bouře a její doprovodné jevy, ochrana před nimi, Vítr, Hurikán, Tomádo, Blesk, Příkladový déšť, Kroupy, Typická silná bouře, Bouře na horách, Silné mrazy, kalamita, Extrémní horka a sucha.

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: FY, Z, PŘ; EV; EGS, MV

Věková kategorie: 8., 9. r. (opakování na střední škole)

6) Zemětřesení, sopečná činnost, sesuvy půdy, laviny

Síla zemětřesení a způsobené škody, Makroseismická stupnice, Richterova stupnice, Ochrana proti zemětřesení,

Co dělat při zemětřesení, Co dělat po zemětřesení, Tsunami, Sopečné erupce, Sopečná činnost, Ochrana před sopkami, Sesuvy půdy, typy, ochrana, Sněhové laviny, ochrana, Zavalení, zasypaní, co dělat?

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata:

Z, FY, CH, OV; OSV, MV, EV, VDO, MKV

Věková kategorie: 7. – 9. r.

(opakování na střední škole)

7) Terorismus a jiné hrozby

Typy teroristického útoku, Nejčastější formy terorismu, Ohrožení výbušnými látkami, Podezřelé předměty a poštovní zásilky, Výbuch v objektu nebo jeho okolí, Kybernetický terorismus, Nové hrozby terorismu, Jak chránit sebe a své okolí v případě teroristického útoku nebo vážného ohrožení, Obecné zásady v případě teroristického útoku nebo vážného ohrožení, Co dělat v případě anonymního oznámení o uložení bomby, výbušniny nebo výbušniny s použitím nebezpečné látky?, Co dělat při nálezu podezřelého předmětu?, Co dělat, obdržíte-li podezřelou poštovní zásilku (dopis, balíček), Co můžete udělat pro své bezpečí? *(Ve škole, v práci nebo jinde ve vašem okolí, Ve veřejných prostorech)* Jak je možné pomoci?, Čeho si všímat?

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: Z, D, OV, ICT; OSV, EV, VDO, EGS, MKV, MV
Věková kategorie: 8., 9. r. (opakování na střední škole)

Stručný obsah kurzu První pomoci (Příručka první pomoci):

- 1) Základní pravidla první pomoci, Jak přivolat pomoc
- 2) Stavy bezprostředně ohrožující život (*Zástava dechu a krevního oběhu, Masivní krvácení, Bevědomí, Šok, Dušení, Vdechnutí cizího tělesa*)
- 3) Výkony zachraňující život (*Zajištění průchodnosti dýchacích cest, Umělé dýchání, Masáž srdce, Resuscitace*)
- 4) Přenášení, polohování, transport, Zotavovací poloha, Protišoková poloha, Autotransfúzní poloha, Tlakové body
- 5) Dopravní nehoda
- 6) Poranění páteře
- 7) Úraz elektrickým proudem, zásah bleskem
- 8) Tonutí
- 9) Tepelná poranění
- 10) Otravy (*alkohol, drogy, léky, houby, chemické plyny...*)
- 11) Krvácení – vnitřní, vnější
- 12) Rány – řezné, sečné, bodné
- 13) Mechanické poranění oka, poleptání oka
- 14) Pokousání zvířetem, Žihadla, Klíště, Uštknutí hadem
- 15) Epileptický záchvat
- 16) Otřes mozku
- 17) Poranění hrudníku, břicha, ztrátová poranění, kostí, svalů, kloubů
- 18) Astma, Cukrovka, Infarkt, Cévní mozková příhoda
- 19) Křeče, Mdloba, Kolaps
- 20) Akutní zánět slepého střeva a další

Mezipředmětové vztahy, průřezová témata: PRV, VL, OV, RV, TV; OSV, VDO, EV
Věková kategorie: 1. – 9. r. (základy již v MŠ, opakování na středních školách)

Vztah obsahu výukových kurzů projektu „Chraň svůj svět, chraň svůj život“ a Rámcového vzdělávacího programu základního vzdělávání

Při tvorbě a inovaci ŠVP hledá každá škola zajímavý způsob a neotřelé metody a formy, jak naplnit **požadavky RVP**, jak rozvíjet **klíčové kompetence** žáků, jak u nich **ověřovat očekávané výstupy** vzdělávání. Následující přehled (*jedná se o výtah z RVP ZV s doslovnými citacemi, číslování je převzato z RVP ZV*) naznačuje přímý či zprostředkovaný vztah tematiky výukových kurzů projektu k obsahu vzdělávání podle RVP ZV. Tam, kde jsme našli vztah přímý a bezprostřední, najdete **ve výběru textu z RVP ZV** barevně zvýrazněnou pasáž nebo odkaz na výukový kurz (viz *seznam kurzů se zkratkami výše*).

Klíčové kompetence:

- 1) **klíčové kompetence k učení**
 - vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systemizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- 2) **klíčové kompetence k řešení problémů**
 - vnímá nejruznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
 - vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné, odlišné znaky, využívá získané vědomosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
 - samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
 - **PROVĚŘOVÁNÍ (systém testování) A PRAKTICKÁ ČÁST** – ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
 - kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- 3) **klíčové kompetence komunikativní**
 - naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuze, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje (osobní bezpečí, tíšňové linky, záchrannáři, běžná rizika i MU, mezilidské vztahy, sebeochrana a pomoc)
 - využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem (celá problematika)
 - využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4) klíčové kompetence sociální a personální

- **TEORETICKÁ I PRAKTICKÁ ČÁST** – účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

- Podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

- Přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají, dělají

5) Klíčové kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násill (osobní bezpečí)

- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6) klíčové kompetence pracovní

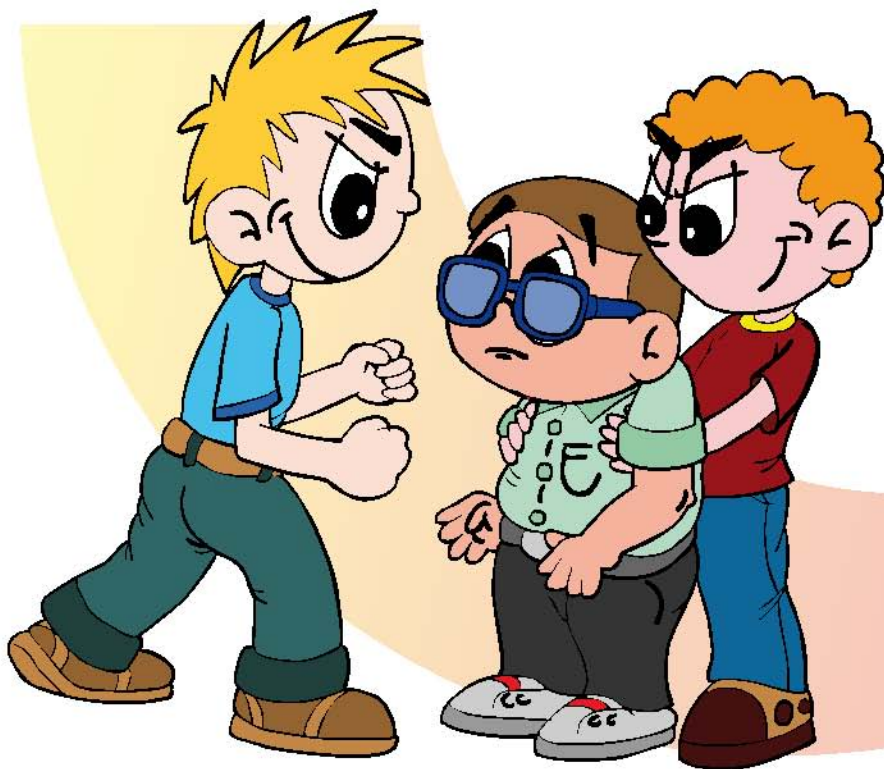
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

1. reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa
2. jejich tematické okruhy procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů
3. tvoří povinnou součást základního vzdělání
 - **osobnostní a sociální výchova:**
napomáhá zvládnutí vlastního chování, umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací
 - **výchova demokratického občana:**
vede k otevřenému, aktivnímu a zainteresovanému postoji v životě, motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
 - **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
 - **multikulturní**
 - **environmentální výchova:**
vede žáky k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti a jedince
 - **mediální výchova**

1. člověk a jeho svět – 1. stupeň:

- ☐ poznávají nejbližší okolí, vztahy a souvislosti v něm
- ☐ uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity
- ☐ poznávají rozmanitost živé a neživé přírody, vliv lidské činnosti na krajinu
- ☐ získávají poučení o zdravotní prevenci i první pomoci, o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel
- ☐ uvědomují si, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí.

2. člověk a společnost – 2. stupeň (výchova k občanství):

- ☐ učitel vede žáky k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací
- ☐ žáci se učí přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky
- ☐ očekávané výstupy: žák uvede některé lokální i globální problémy současnosti, objasní jejich souvislosti, popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva, včetně mezinárodního terorismu

3. člověk a příroda – 2. stupeň (fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis):

- ☐ seznámení a hlubší porozumění zákonitostem přírodních jevů a procesů
- ☐ poznávání vlivů lidské činnosti na stav životního prostředí a lidské zdraví
- ☐ utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí
- ☐ fyzika – jaderná energie, ochrana lidí před radioaktivním zářením, elektrická energie, bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- ☐ chemie – nebezpečné látky, varovné značky a jejich význam, mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek, zásady bezpečné práce, rizika chemického průmyslu v souvislosti s životním prostředím
- ☐ chemie – aplikace znalostí o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe, orientace v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vliv na životní prostředí a zdraví člověka
- ☐ biologie – vnitřní a vnější geologické procesy, jejich příčiny a důsledky, vtaž přírody a společnosti
- ☐ biologie – nemoci, úrazy a jejich prevence, první pomoc
- ☐ biologie – ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy, opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

4. člověk a zdraví (výchova ke zdraví a tělesná výchova):

- ☐ výchova ke zdraví – základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví
- ☐ výchova ke zdraví – rozvíjení dovedností předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích, jako jsou živelní pohromy, terorismus

5. člověk a svět práce

5.1 Jazyk a jazyková komunikace (1. stupeň):

5.1.1 Český jazyk a literatura

1. Komunikační a slohová výchova – 1 stupeň (I. a II. období)

a. Učivo:

- čtení
- naslouchání
- mluvený projev
- písemný projev

b. Očekávané výstupy:

- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti (I.) – **všechny kurzy**
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích (I.) – **všechny kurzy**
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává (II.) – **všechny kurzy**
- reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta (II.) – **všechny kurzy**
- vede správně dialog, telefonický rozhovor (II.) – **všechny kurzy**

5.3 Informační a komunikační technologie (1. i 2. stupeň):

5.3.1 Informační a komunikační

1. Vyhledávání informací a komunikace – 1. stupeň (I. a II. období)

a. Učivo:

- Společenský tok informací
- Základní způsoby komunikace
- Metody a nástroje vyhledávání informací
- Formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

b. Očekávané výstupy:

- Vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích (I. a II.) – **všechny kurzy**
- Komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení (I. a II.) – **všechny kurzy**

2. Vyhledávání informací a komunikace – 2. stupeň

a. Učivo:

- hodnota a relevance informací a informačních zdrojů
- internet

b. Očekávané výstupy:

- Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost - **všechny kurzy**

3. Zpracování a využití informací – 2. stupeň

a. Učivo:

- Prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimédia)

b. Očekávané výstupy:

- Používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji - **všechny kurzy**

5.4 Člověk a jeho svět (1. stupeň):

5.4.1 Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme – 1. stupeň

a. Učivo:

- Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy
- Okolní krajina – (místní oblast, region)
 - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

b. Očekávané výstupy:

- Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí (I.)
 - **(MU, P, BR)**
- Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (II.)
 - **(MU, P, BR)**

2. Lidé kolem nás – 1. stupeň

a. Učivo:

- Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
- Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie
- Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání
- Základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

b. Očekávané výstupy:

- Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi (I.) – **OB**
- Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností (I.) – **všechny kurzy**
- Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům (I.) – **OB**
- Vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) (II.) – **OB**
- Rozpozná ve svém okolí jednání a chování která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy (II.) – **OB, všechny kurzy**
- Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) (II.) – **všechny kurzy**

3. Lidé a čas – 1. stupeň

a. Učivo:

- Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny

b. Očekávané výstupy:

- Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost (I.) – **všechny kurzy**
- Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy (II.) – **všechny kurzy**
- Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a v současnosti s využitím regionálních specifik (II.) – **všechny kurzy**

4. Rozmanitost přírody – 1. stupeň

a. Učivo:

- Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy

b. Očekávané výstupy:

- Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy v přírodě (II.) – **MU, P**
- Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat (II.) – **MU, P**

5. Člověk a jeho zdraví – 1. stupeň

a. Učivo:

- Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu)
- Péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika; reklamní vlivy
- Návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, hrací a tomaty a počítače
- Osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci
- Situace hromadného ohrožení

b. Očekávané výstupy:

- Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných (I.) – **BR, P**
- Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě (I) – **OB**
- Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu (I.) – **BR**
- Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech (I.) – **MU, P**
- Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulující mimořádné události (II.) – **MU, P, BR, OB**
- Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek (II.) – **OB**
- Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou (II.) – **MU, P, BR, OB**
- Ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc (II.) – **PPP**

5.5 Člověk a společnost (2. stupeň):

5.5.1 Dějepis

1. Rozdělený a Integrovaný svět – 2. stupeň

- a. **Učivo:** - Problémy současnosti
- Věda, technika a vzdělávání jako faktory vývoje; sport zábava
- b. **Očekávané výstupy:**
- Prokáže základní orientaci v problémech současného světa
- **všechny kurzy**

5.5.2 Výchova k občanství

1. Člověk ve společnosti – 2. stupeň

- a. Učivo:**
- Naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
 - Naše obec, region kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
 - Lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
 - Vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášlivosti
 - Zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a zájemná závaznost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
- b. Očekávané výstupy:**
- Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje – **T**
 - Zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení – **všechny kurzy**
 - Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem – **všechny kurzy**
 - Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám. – **všechny kurzy**
 - Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášlivosti – **všechny kurzy, T**
 - Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole v obci – **všechny kurzy**

2. Člověk jako jedinec – 2. stupeň

a. Učivo:

- Podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál problémy současnosti
- Vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- Osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázeň při seberozvoji

b. Očekávané výstupy:

- Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - **všechny kurzy**
- Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních a společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - **všechny kurzy**
- Rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - **všechny kurzy**
- Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru - **všechny kurzy**

3. Stát a právo – 2. stupeň

a. Učivo:

- Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postížitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví

b. Očekávané výstupy:

- Dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování - **všechny kurzy**
- Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady **všechny kurzy**

4. Mezinárodní vztahy, globální svět – 2. stupeň

a. Učivo:

- Globalizace – projevy, klady, zápory; významné globální problémy, způsoby jejich řešení
- Mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN aj.)

b. Očekávané výstupy:

- Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva - **všechny kurzy**
- Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu – **všechny kurzy**
- Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobu jeho potírání - **všechny kurzy. T**

5.6 Člověk a příroda (2. stupeň):

5.6.2 Chemie

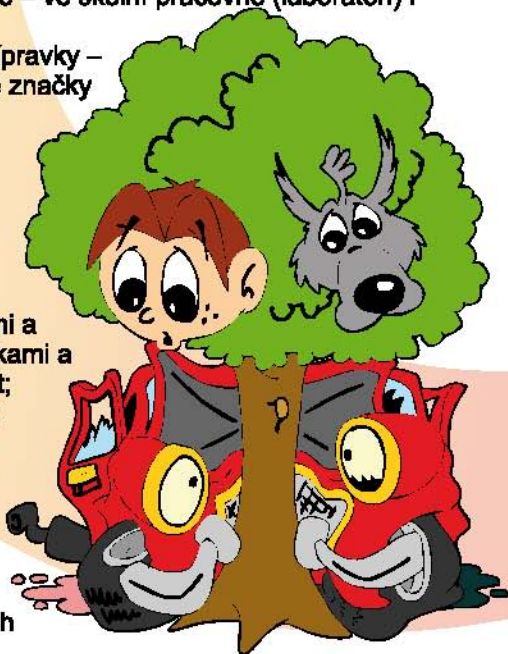
1. Pozorování, pokus a bezpečnost práce – 2. stupeň

a. Učivo:

- Zásady bezpečné práce – ve školní pracovně (laboratoři) i běžném životě
- Nebezpečné látky a přípravky – R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam
- Mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

b. Očekávané výstupy:

- Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, ze kterými zatím pracovat nesmí – **H, P**
- Objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek – **H, P**

2. Chemické reakce – 2. stupeň

a. Učivo:

- Klasifikace chemických reakcí – slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní

b. Očekávané výstupy:

- Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání – **H, P**
- Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu – **H, P**

3. Chemie a společnost – 2. stupeň

a. Učivo:

- Chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- Hořlaviny, význam tříd nebezpečnosti
- Léčiva a návykové látky

b. Očekávané výstupy:

- Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe – **H, P**
- Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka – **H, P**

5.6.3 Přírodopis

1. Biologie člověka – 2. stupeň

a. Učivo:

- Nemoci, úrazy, prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy
- Životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka

b. Očekávané výstupy:

- Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby – **všechny kurzy, PPP**
- Aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla – **PPP**

2. Neživá příroda – 2. stupeň

a. Učivo:

- Podnebí a počasí ve vztahu k životu

b. Očekávané výstupy:

- Uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na zemi – **POV, AP, Z**

3. Základy ekologie – 2. stupeň

a. Učivo:

- Ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

b. Očekávané výstupy:

- Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému -
všechny kurzy

4. Praktické poznávání přírody – 2. stupeň

a. Učivo:

- Praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem)

b. Očekávané výstupy:

- Aplikuje praktické metody poznávání přírody - **všechny kurzy**

5.6.4 Zeměpis (geografie)

1. Přírodní obraz země - 2. stupeň

a. Učivo:

- Krajinná sféra – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry

b. Očekávané výstupy:

- Porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost -
všechny kurzy

2. Přírodní obraz země - 2. stupeň

a. Učivo:

- Modelové regiony světa - vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

b. Očekávané výstupy:

- Posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje základní geografické znaky sídel - **všechny kurzy**

3. Životní prostředí - 2. stupeň

a. Učivo:

- Vztah příroda a společnost – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

b. Očekávané výstupy:

- Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí -
všechny kurzy

4. Česká republika - 2. stupeň

a. Učivo:

- Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo; základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady;

b. Očekávané výstupy:

- Hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům - **všechny kurzy**

5. Terénní geografická výuka, praxe a aplikace - 2. stupeň

a. Učivo:

- Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

b. Očekávané výstupy:

- Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - **všechny kurzy**
- Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě - **všechny kurzy**

5.8 Člověk a zdraví

5.8.1 Výchova ke zdraví – 2. stupeň

Učivo:

- RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE:

1. Auto-destruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologické hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, doping ve sportu)
2. Bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích
3. Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu
4. manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt
5. ochrana člověka za mimořádných událostí – živelní pohromy, terorismus

- HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ:

1. Podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví
2. podpora zdraví v komunitě – programy podpory zdraví

- OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ –

1. Sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
2. seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly a sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení postupných cílů a postupných kroků k jejich dosažení
3. psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
4. mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – kooperace v různých situacích
5. morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování

Očekávané výstupy:

1. Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví - **všechny kurzy**
2. Posoudí různé chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - **všechny kurzy**
3. Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - **všechny kurzy**
4. Projevuje odpovědný vztah k sobě samému - **všechny kurzy**
5. Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání - **všechny kurzy**
6. Dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě i druhým - **všechny kurzy**
7. Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - **všechny kurzy**
8. Projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní pomoc - **všechny kurzy**

5.8.2 Tělesná výchova – 1. stupeň

a. Učivo:

- ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ :

1. bezpečnost při pohybových činnostech – v podmínkách TV (*součástí TV – turistika a pobyt v přírodě, plavání lyžování, bruslení, další činnosti*)

b. Očekávané výstupy:

- Uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy (I.) - **BR**
- Uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka (II.) - **BR**
- (Uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost – **BR, P, všechny kurzy**

5.8.2 Tělesná výchova – 2. stupeň

a. Učivo:

- ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ :

1. hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného
2. turistika a pobyt v přírodě, plavání lyžování, bruslení, další činnosti

b. Očekávané výstupy:

- Uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost -

BR, P, všechny kurzy

5.9.1 Člověk a svět práce – 1. stupeň

a. Učivo:

- PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM:

1. jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

b. Očekávané výstupy:

- Udrží pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu (II.)-

BR, P, všechny kurzy

a. Učivo:

- KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI:

1. práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

b. Očekávané výstupy:

- Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu (II.)- **BR, P, všechny kurzy**

a. Učivo:

- PĚSTITELSKÉ PRÁCE:

1. rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

b. Očekávané výstupy:

- Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu (II.) - **BR, P, všechny kurzy**

a. Učivo:

- PŘÍPRAVA POKRMŮ:

1. Technika v kuchyni

b. Očekávané výstupy:

- Udrží pořádek a čistotu pracovních ploch a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni (II.)- **BR, P, všechny kurzy**

- a. **Učivo:**
- PŘÍPRAVA POKYNŮ:
1. kuchyně, potraviny
- b. **Očekávané výstupy:**
- Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
 - Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni - **BR, P, všechny kurzy**
- a. **Učivo:**
- PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU
 - VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ
- b. **Očekávané výstupy:**
- Dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci; poskytne první pomoc při úrazu - **BR, P, všechny kurzy**

5.9.1 Člověk a svět práce – 2. stupeň

a. Učivo:

- PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY:

1. úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

b. Očekávané výstupy:

- Dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu - **BR, P, všechny kurzy**

a. Učivo:

- DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ:

1. konstrukce, montáž, demontáž

b. Očekávané výstupy:

- Dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu - **BR, P, všechny kurzy**

a. Učivo:

PĚSTITELSKÉ PRÁCE A CHOVATELSTVÍ:

1. rostliny, pěstování, chovatelství

b. Očekávané výstupy:

- Dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty - **BR, P, všechny kurzy**

a. Učivo:

- PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI:

1. spotřebiče, elektrotechnika, úklid, údržba, postupy, prostředky

b. Očekávané výstupy:

- Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech v obsluze běžných domácích spotřebičů
- Správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
- Dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem - **BR, P, všechny kurzy**

Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola zdravotnická K. Vary

Základní škola Bochov

Základní škola Sokolov, Rokycanova 258

Základní škola Sokolov, Sokolovská 1507

4. Základní škola Cheb, Hradební 14

Základní škola Dukelských hrdinů Karlovy Vary, Moskevská 25, p.o.

Základní škola Karlovy Vary, 1. máje 1

Základní škola Karlovy Vary, Konečná 25, p.o.

Základní škola Karlovy Vary, Poštovní 19

Základní škola Loket

Základní škola Josefa Václava Myslbeka, Ostrov

Základní škola, B Němcové, Sokolov

Základní škola praktická Bochov, okres Karlovy Vary, p.o.

Základní škola Dalovice, okres Karlovy Vary

Základní a mateřská škola Bečov n. Teplou

Základní škola Nejdek, Karlovarská

První české gymnázium v Karlových Varech

AP	kurz Atmosférické poruchy
BR	kurz Běžná rizika
D	Dějepis
EGS	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
EV	Environmentální výchova
FY	Fyzika
H	kurz Havárie
CH	Chemie
ICT	Informační a komunikační technologie
MKV	Multikulturní výchova
MU	kurz Mimořádné události
MV	Mediální výchova
OB	kurz Osobní bezpečí
OSV	Osobnostní a sociální výchova
OV	Občanská výchova
P	kurz Požáry
POV	kurz Povodně
PPP	Příručka první pomoci
PRV	Prvouka
PŘ	Přírodověda, Přírodopis
PT	průřezové téma
RV	Rodinná výchova
RVP	rámcový vzdělávací program
ŠVP	školní vzdělávací program
T	kurz Terorismus
VDO	Výchova demokratického občana
VL	Vlastivěda
Z	kurz Zemětřesení
ZEM	Zeměpis

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha. Praha: MŠMT, 2001.

Romaněnko, J. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi.
Karviná: Paris, 2006.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, střední, vyšším odborném a jiném
vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Praha: Sagit, 2007.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve
znění pozdějších předpisů. Praha: Sagit, 2007.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: VÚP, 2005.

Interaktivní výukové kurzy projektu Chraň svůj svět, chraň svůj život

Inspekční zprávy škol a školských zařízení Karlovarského kraje v letech 2005 – 2008.

Odborné materiály Asociace „Záchranný kruh“ a partnerů

**atmosférické
poruchy**

požáry II.

**osobní
bezpečí**

**zemětřesení,
sesuvy půdy, laviny**

požáry I.

**mimořádné
události II.**

havárie

**terorismus
a jiné hrozby**

povodně

**mimořádné
události I.**

**příručka
první pomoci**

**běžná
rizika**

záchranný kruh